

Oppdatering om de omfattende avtalebruddene fra Hongkongmyndighetenes side

Dette er den 12. henvendelsen fra Hongkongkomiteen i Norge om Hongkongs mislighold av frihandelsavtalen med EFTA. Den forrige ble sendt til Nærings- og Fiskeridepartementet i april i fjor. Vi følger også opp svaret på [vårt åpne brev](#) til utenriksminister Espen Barth Eide og næringsminister Cecilie Myrseth, som ble sendt 9. januar i år. Vår henvendelse ble besvart 27. januar av underdirektør Jens F. Reinertsen i Utenriksdepartementet.

Innledningsvis minner vi om bakgrunnen for henvendelsene. Av EFTAs frihandelsavtale med Hongkong framgår følgende forpliktelser:

[The parties are] REAFFIRMING their commitment to democracy, the rule of law, human rights and fundamental political and economic freedoms in accordance with their obligations under international law, and principles and objectives set out in the United Nations Charter and the Universal Declaration of Human Rights

I henvendelsene har vi systematisk detaljert og dokumentert hvordan Hongkongmyndighetene ved gjentatte anledninger har begått brudd på hvert eneste punkt. På tross av dette har norske myndigheter så langt ikke offentlig tatt noe initiativ for å få hevet den grovt misligholdte avtalen.

Vi har derimot blitt informert om at norske myndigheter skiller skarpt mellom handel og menneskerettighetsbrudd. Senest i 27. januar-svaret. I vår gjennomgang under av dette svarbrevet forklarer vi at regjeringen taler med to tunger, og at menneskerettighetssituasjonen åpenbart nedprioriteres i relasjonene mellom Norge og Hongkong.

Dom og straffeutmåling mot Jimmy Lai

9. februar, samme dag som straffeutmålingen på 20 år i fengsel ble gjort kjent i Hongkong, forelå det en rekke internasjonale fordømmelser. [Fra EU](#)s talsperson for utenriks- og sikkerhetspolitikk; [fra Storbritannias](#) utenriksminister; [fra USA](#)s utenriksminister; [fra Japan og Australia](#).

I motsetning til disse landene, som ikke har bilaterale avtaler anerkjent av Hongkong, med menneskerettighetsforpliktelser, har vi ikke vært i stand til å finne noen offentlig uttalelse rettet mot byens myndigheter fra Norge. Og Norge har, som vi dessverre nok en gang er nødt til å understreke, en bilateral avtale *med* slike forpliktelser. Igjen svikter norske myndigheter en modig menneskerettighetsforkjemper som står opp for Utenriksdepartementets kjerneverdier.

Ikke en gang en uttalelse til Hongkong, langt mindre handling. Norges menneskerettighetsengasjement er ettertrykkelig parkert av likesinnede. I tillegg til å ytre sterk kritikk rettet mot Hongkongmyndighetene, har andre tatt engasjementet et steg videre.

Til handling. 9. februar bestemte Storbritannias regjering seg for å [utvide ordningen](#) som gir hongkongere mulighet til å bosette seg i landet. I vedtaket vises det eksplisitt til dommen mot Jimmy Lai samme dag.

Der Norge nekter å røre den misligholdte EFTA-avtalen, [vedtok EU-parlamentet](#) en oppfordring til EU-kommisjonen om å suspendere Hongkongs WTO-status (“*[item] 4. calls on the Commission to initiate the suspension of Hong Kong’s status under the World Trade Organization*”). Samt en rekke andre tiltak mot byens myndigheter. Uttalelsen ble [vedtatt](#) med et overveldende flertall (503-9).

45 opposisjonspolitikere må sone lange fengselsstraffer

I vår 11. henvendelse forklarte vi hvorfor dommene mot 45 valgkandidater er en svært alvorlig politisk forfølgelse mot opposisjonen, som rettsforfølges til tross for at de forholdt seg til lovverket fra *Basic Law* da de forberedte seg på å stille til valg i 2020. Vi viste derfor til at forfølgelsen uten sidestykke er det mest omfattende og brutale angrepet på opposisjonspolitikere i Hongkong.

Flere av de dømte valgte å anke dommene. Denne uka forelå resultatet: Alle [anker ble avvist](#). Dermed er nok en fase i forfølgelsesprosessen mot de 45 kommet til ende. Dette gir norske myndigheter en ny anledning til å erklære forpliktelsene i EFTA-avtalen for å være grovt misligholdt.

Grenseoverskridende forfølgelse trappes opp

Vi ga en detaljert gjennomgang av Hongkongmyndighetenes eskalerende grenseoverskridende forfølgelse av dissidenter i vår forrige henvendelse. Her følger en oppdatering om disse overtrampene. Dessverre er det ingen lyspunkter i utviklingen.

Kevin Yam, en tidligere Hongkong-bosatt australsk advokat, var en av de åtte som ble [etterlyst](#) i juli 2023, med løfter om løsepenger på 1 million HK\$ ved bistand til arrestasjon av hver av dem. I september 2025 ble han fratatt sin autorisasjon som praktiserende advokat i Hongkong, og idømt saksomkostninger på over 800.000 HK\$. Hongkongmyndighetene nøler ikke i sin grenseoverskridende forfølgelse av menneskerettighetsforsvarere, som altså også rammer statsborgere av andre land. En [uttalelse](#) fra to av FNs Menneskerettighetsråds spesialrapportører støttet Yam, og karakteriserte behandlingen av ham som fornyede represalier gjennom angrep på ytringsfrihet og forvitring av retten til advokatpraksis.

Tjuetre år gammel ble Nathan Law valgt inn som representant i Hongkongs lovgivende råd i 2016, som tidenes yngste folkevalgte representant. Law dro i eksil umiddelbart etter at sikkerhetsloven ble innført i 2020. Han var også blant de åtte som ble etterlyst med løfte om løsepenger i juli 2023. Han var invitert til å delta i en konferanse i Singapore i september 2025. Men han ble [anholdt ved ankomst](#), for så å bli deportert til utreisestedet fordi det “ikke var i Singaporemyndighetenes interesse” at han slapp inn i bystaten.

Anna Kwok er en tredje av de som ble etterlyst i 2023, og som nå er målet for den mest brutale oppfølgingen av grenseoverskridende forfølgelse. Da hun var to år gammel kjøpte hennes far Kwok Yin-sang en politse i hennes navn. Da faren skulle [avslutte](#) eksildatterens kundeforhold i fjor, som hun aldri hadde engasjert seg i, ble han arrestert og anklaget for å bryte sikkerhetsloven fordi han angivelig hadde hjulpet finansene til en forbryter. 11. februar i år ble han funnet skyldig etter anklagene, og en ubetinget [fengselsstraff](#) på 8 måneder ble bekjentgjort 26. februar.

Saken mot Anna Kwoks far markerer en kraftig eskalering av Hongkongmyndighetenes politiske forfølgelser:

- Først ble folkets sivile og politiske rettigheter avviklet med Beijings nasjonale sikkerhetslov i 2020, med sentralmyndighetenes ekskluderende valglov for Hongkong i 2021, og med en ny sikkerhetslov vedtatt av marionettstyret i 2024.
- Så, i 2023, startet Hongkongmyndighetene sin grenseoverskridende forfølgelse med etterlysning av dissidenter i eksil, støttet opp av betydelige løsepengesummer og dehumaniserende karakteristikk, som “gaterotter som vil bli jaget resten av sine liv”. Så langt er 34 dissidenter etterlyst.
- Gjennom den seneste utviklingen viser Hongkongmyndighetene en ufattelig tarvelighet med dens hevn mot dissidentenes familier i Hongkong. I etterkant av etterlysningene har de ettersøkte familiemedlemmer i Hongkong rutinemessig blitt innbrakt til avhør. Og nå har myndighetene tatt trakasseringen til et nytt nivå. Med fengslingen av Anna Kwoks far tyr myndighetene nå til vaskeekte gisseltaking i sin jakt på demokratiets og frihetens støttespillere i eksil.

Rettsaken mot Hongkongalliansen

Etter gjentatte utsettelse ble [rettsaken](#) mot Hongkongalliansen (*Hong Kong Alliance in Support of Patriotic Democratic Movements of China*), ved dens tidlige ledere Lee Cheuk-yan og Albert Ho, samt nestleder Chow Hang-tung, innledet 22. januar. De er anklaget for å ha oppfordret til undergraving av statsmakten. Vi ga bakgrunnen for denne saken i vår henvendelse i fjor (sendt 2025-04-28; elnnsyn sak 2024/7803, dok.nr. 3).

Gjennom sin 32-årige historie har Hongkongalliansen gjennom sitt virke reist [fem mål](#). [Aktoratet](#) har trukket fram ett av disse som samfunnsundergravende, og dermed brudd mot sikkerhetsloven: Kravet om å avslutte Kinas ettpartistyre. Her må det understrekes at kravet ikke er en oppløsning av kommunistpartiet, heller ikke at kommunistpartiet skal gi opp makten. Kun at andre partier skal tillates, og, som angitt i et av de andre fem kravene, at Kina skal bli et demokrati.

Hongkongalliansen har utelukkende fremmet sine krav gjennom ytringer. Alliansen har aldri oppfordret til vandalisme eller voldsbruk. Alliansen har med andre ord alltid

holdt seg trygt innenfor rammene som Hongkongmyndighetene, som avtalepartner, la til grunn for frihandelsavtalen med EFTA.

Rettssaken ble pauset 4. februar, og skal gjenopptas 9. mars.

Svarbrevet fra Utenriksdepartementet

9. januar sendte vi et [åpent brev](#) "*Regjeringens knefall for ytringsfrihetens banemenn*" til utenriksministeren og næringsministeren (eInnsyn sak 2019/12273, dok.nr. 43). 27. januar mottok vi et [svar](#) fra underdirektør Jens F. Reinertsen i Utenriksdepartementet.

I vårt brev viste vi til at ambassadøren i Beijing valgte å møte en representant for Hongkongmyndighetene som dagen i forveien offentlig hadde uttrykt tilfredshet over at Jimmy Lai hadde blitt idømt den strengeste straffen i Hongkongs historie, for å ha utøvd ytrings- og pressefrihet som alle i Hongkong var lovet i *Basic Law*, og bekreftet gjennom byens forpliktelse i EFTA-avtalen.

Svarbrevet forsvarer møtet med at dette ble holdt for å signere en skatteavtale på linje med avtaler som en rekke land har med Hongkong. Men vi argumenterte ikke mot at Norge og Hongkong skulle ha en skatteavtale. Vårt anliggende var tidspunktet, og nok en tapt mulighet til å tydelig gi uttrykk for forferdelse over at Hongkong er blitt en by som skal styres gjennom frykt, noe som åpenbart er et hovedmål bak prosessen og dommen mot Jimmy Lai.

Norske myndigheter kunne for eksempel valgt å uttrykke, offentlig, sin misnøye med at Hongkongs løfte fra frihandelsavtalens fortale er grovt misligholdt, og at dommen mot Jimmy Lai derfor markeres med at den planlagte avtalesigneringen utsettes. Slik kunne regjeringen fulgt opp løftet om at fremme av menneskerettigheter og demokratiprinsipper ligger i kjernen av norsk utenrikspolitikk. I stedet ble knefallet for ytringsfrihetens banemenn bekreftet gjennom den anemiske reaksjonen: en udokumentert påstand om at menneskerettighetssituasjonen og Jimmy Lais sak ble 'tatt opp' under møtet.

I det åpne brevet kritiserte vi norske myndigheter for ikke å ha kommet med noen kritikk rettet mot Hongkongs myndigheter i forbindelse med dommen mot Jimmy Lai. I sitt svar viser Utenriksdepartementet til en [uttalelse](#) fra statsminister Støre fra desember. Men uttalelsen er ingen kritikk *rettet mot Hongkongmyndighetene*, det er en uttalelse myntet på et norsk publikum. Igjen ser vi at menneskerettighetspolitikken først og fremst kommer til uttrykk gjennom et forsøk på profilering i et norsk ordskitte.

Det er ikke vanskelig å komme med substansiell støtte til menneskerettighetsofrene i Hongkong. Støtten vil være åpenbar med en offentlig uttalelse om at byens myndigheter begår et varig og grovt mislighold av forutsetningen for EFTA-avtalen. Men regjeringen fastholder sitt knefall for diktaturet, og hensynet til ofrene er ikke prioritert.

Til slutt må vi protestere på Utenriksdepartementets beskrivelse av situasjonen i Hongkong i svarbrevet. Der kan vi lese at "Ved å signere skatteavtalen med Hongkong støtter vi opp om [...] at «Ett land, to systemer»-modellen fortsatt gjelder". Det er utrolig trist å lese Utenriksdepartementets absurde forvrengning av situasjonen i Hongkong, som kanskje bare deles av Beijing og marionettene i bystyret i Hongkong. Til og med statsministeren gir uttrykk for en annen beskrivelse i NRK-intervjuet: "Hongkong var lenge et sted hvor man hadde rettigheter som ytringsfrihet og demokrati i Kina. Dette er en påminnelse om at slik er det ikke lenger."

Ytringsfrihet, demokrati og en forpliktelse til å etterleve Konvensjonen om sivile og politiske rettigheter var Beijings løfte til Hongkong i 1997 gjennom *Basic Law*. Disse løftene utgjør fundamentet for «Ett land, to systemer»-modellen. Men som Støre påpeker, så er denne grunnmuren revet. Vi er forbløffet over at Utenriksdepartementet ikke klarer å skille «Ett land, to systemer» fra «Ett land, to tollområder».